

СЛОВО ЯК ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНА ОДИНИЦЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Доп. - Гонтар К.І., ПР-12.
Наук. кер. - доц. Баранова С.В.

Слова будь-якої мови є: 1) стилістично нейтральними або 2) стилістично маркованими, тобто закріпленими за певним стилем. Більшість слів кожної мови характеризується стилістичною нейтральністю – здатністю бути використаними у будь-якому мовному стилі (наприклад: man, woman, apple, bird, dark, hundred, to get та ін.). Слова стилістично забарвлені, належні до певного стилю мови, вимагають дотримання умови одностильовості. Проте це не означає, що слова різних стилістичних пластів не можуть з певною метою опинитись в одному контексті.

Слово, виражаючи те чи інше поняття, несе про нього певну інформацію, яка підрозділяється на денотативну і конотативну. Особлива увага у даній роботі приділяється конотативним значенням, які бувають чотирьох типів: оцінний, функціонально-стилістичний, емоційний та експресивний. Значна частина стилістично маркованої лексики містить змішані компоненти конотативних значень, що свідчить про їх взаємозв'язок і взаємопроникнення.

Стилістична класифікація словникового складу будь-якої мови реалізується на підставі різноманітних критеріїв: сфери переважного вживання даного слова – так виділяються терміни, поетизми, жаргонізми, сленгізми; „віку” слова – так виділяються неологізми, архаїзми, історизми; джерела походження слова – так виділяються варваризми, екзотизми, іноземні слова, діалектизми.

Оскільки слово, як і будь-яка інша одиниця мови, існує для носія мови у двох планах – у парадигматиці, чи в тому асоціативному полі, в якому знаходиться дане слово, і в синтагматиці, чи в тих реальних або можливих відносинах, що реалізуються в контексті, доцільно виділити два критерії:

- внутрішній або парадигматичний критерій – ознака, що характеризує лексико-стилістичне значення слова, взяте в деякій лексико-стилістичній парадигмі. Основою для утворення парадигми є ознака наявності чи відсутності в слові крім основного денотативного значення додаткового конотативного значення;
- зовнішній або синтагматичний критерій – ознака, що характеризує взаємини лексичного значення з контекстом, в якому воно вжито.

Грунтуючись на цих критеріях і використовуючи деякі з ознак, що характеризують зміст слова, всю сукупність слів сучасної англійської мови зі стилістичної точки зору, можна розбити на дві підмножини:

- 1) Слова, що мають лексико-стилістичну парадигму.
- 2) Слова, що не мають лексико-стилістичної парадигми.

Слова доцільно класифікувати виділенням найбільш великих класів. Одна частина слів, що має лексико-стилістичну парадигму, переважно вживається в книжній, літературно обробленій мові. Їх зазвичай відносять до слів „високого стилістичного тону”; інша частина слів вживається переважно у розмовній, побутовій, літературно необробленій мові і відноситься до слів „зниженого стилістичного тону”. Слова „високого стилістичного тону” і слова „зниженого стилістичного тону” протиставляються нейтральній лексиці, що використовується у всіх сферах людського спілкування і визначається як „слова нейтрального тону” чи „загальнолітературна лексика”.

Слова		
високого стилістичного тону	нейтрального тону	зниженого стилістичного тону
Infant	child	Kid
Parent	father	Daddy
associate	fellow	Chap
Retire	go away	get out

proceed	continue	go on
youth (maiden)	boy (girl)	Teenager
maiden	young girl	Flapper
commence	begin, start	go ahead, get going, make a move

Слова високого стилістичного тону характеризуються значною стійкістю. Представниками цієї стилістичної групи є поетизми, архаїзми, книжні слова. Вони рідко втрачають своє стилістичне забарвлення і переходять до розряду нейтральної лексики і лексики зниженого стилістичного тону. Найважливішою стилістичною функцією слів високого стилістичного тону є створення певного колориту в тому чи іншому контексті. Поетизми створюють ефект величності, тому їх основною сферою вживання є поезія. Архаїзми слугують засобом історичної стилізації. Вживання варваризмів та іноземних слів може свідчити про прагнення мовця до вишуканості у мові. Наприклад: „It is as well, mon ami, that we have no affairs on moment on hand” (A.Christie).

Слова зниженого стилістичного тону – колоквіалізми, жаргонізми, стилістичні неологізми – знаходяться у стані постійної зміни. Для них цілком звичайний перехід у більш „високий” соціально-лінгвістичний статус. Лексика зниженого стилістичного тону в різних сферах мовного спілкування виконує різні стилістичні функції – функцію емоційного і експресивного посилення, але у всіх випадках стилістичне значення цього шару лексики визначається особливостями мовного і ситуативного контексту. Наприклад: „Oh, this is becoming an awful bore for you... Thank you all the same – it’s awfully sweet of you...” (H.E.Bates).

До слів, що не мають лексико-стилістичної парадигми, відносяться терміни, номенклатурні слова, історизми, екзотизми і лексичні неологізми. Для знання значення цих слів необхідне знання екстралінгвістичної реальності. Слова, що не входять до лексико-стилістичної парадигми, можуть

використовуватися для створення різноманітних стилістичних засобів у контекстуальних і ситуативних умовах, що для них не властиві, головним чином у сфері художнього мовлення.

PARADIGMATIC GROUP OF VERBS OF SPEECH ACTIVITY

O. Shcherbyna, PR-11.

Scientific Supervisor: S. Baranova

Present study of verbs of paradigmatic group of speech activity was carried out on the material of fiction as it shows most vividly all the peculiarities of usage and semantic differences of the verbs under the study. Verbs of speech activity occupy central place in every language due to the constant communication.

Under the verbs of speech activity we understand verbs which denote individual speech activity of a person as well as in the process of interpersonal communication. The verbs according to their definitions given in the modern explanatory dictionaries of the English language: Oxford English Reference, Longman Dictionary of Contemporary English та US Webster's Unabridged Dictionary, New Webster's Dictionary of the English Language, The American Heritage Desk Dictionary were regarded as belonging to this group. In the result of onomasiological and semasiological approach 80 verbs of speech activity were distinguished in the work of literature. To the most frequently used verbs of speech activity belong the following verbs: *to say, to tell, to speak, to talk*.

The core of semantic field of speech activity consists of the following verbs: *to say, to speak, to utter, to express, to tell, to talk*. They all contain in their semantic structure a seme which defines speech activity.

According to the semantic links the semantic group of verbs of speech activity can be divided into 10 subgroups.

10. Verbs denoting general speech activity: *to say, to tell, to speak, to utter, to talk, to make remark, to report, to repeat, to make a speech, to repeat words, to introduce,*